

F. Goodenoughová (1926)

úprava: J. Harris (1983)

podobný test Draw-a-person - J. Naglieri (1988)

adaptace u nás J. Šturma, M. Vágnerová (1982) – standardizace pro 3,5 – 11 let
další Z. Altman (2011)

TEST KRESBY POSTAVY – HODNOCENÍ

A. část: obsahová

- 1) trup – dvojdimenzionální znázornění
- 2) krk – dvojdimenzionální znázornění
- 3) ústa – každý jasný způsob vyjádření
- 4) nos – každý jasný způsob vyjádření
- 5) detaily očí A – obočí nebo řasy
- 6) detaily očí B – panenka
- 7) vlasy A – každý jasný způsob vyjádření vlasů
- 8) vlasy B – lepší znázornění, není vidět obrys hlavy
- 9) paže – jakýkoliv způsob, pouze prsty nestačí
- 10) prsty – jakýkoliv způsob, u obou rukou
- 11) prsty ve správném počtu
- 12) chodidla, boty, prsty i jednodimenzionální zobrazení
- 13) oděv A – každé jasné znázornění oděvu
- 14) oděv B – alespoň dvě součásti oděvu (nestačí knoflíky)
- 15) oděv C – úplný, rukávy, nohavice, boty

B. část: formální

- 16) proporce hlavy – méně jak polovina trupu
- 17) profil – hlava, trup, ruce, nohy (nestačí jedno)
- 18) nos – dvojdimenzionálně (ne kružnice nebo čtverec)
- 19) proporce oka – obě stejné, vodorovný rozměr větší
- 20) připojení paží – připojení k trupu nebo krku
- 21) připojení paží k trupu ve správném místě (u ramen)
- 22) paže svírají s trupem úhel menší než pravý
- 23) ramena – spolehlivě vyznačena
- 24) paže dvojdimenzionální – délka je větší než šířka
- 25) proporce paží – stejně dlouhé
- 26) symetrie paží – dvojdimenzionální, stejně dlouhé a široké
- 27) loket – ostrý ohyb uprostřed paže (stačí na jedné)
- 28) prsty – dvojdimenzionální, delší než širší
- 29) trup – delší než širší
- 30) nohy – připojení k trupu
- 31) nohy – dvojdimenzionálně, delší než širší
- 32) nohy – delší než trup (ne 2x), užší než trup
- 33) nohy – stejně dlouhé a široké
- 34) chodidlo – dvojdimenzionální, délka je větší než šířka
- 35) chodidlo – rozčleněné, podpatek nebo pata

- 4- 6
- 5- 10
- 6- 14
- 7- 18

Šturma, Vágnerová (1982) – standardizace pro 3,5 – 11 let

příklady:

Test kresby postavy podle F. Goodenoughové

1. část obsahová

- trup – jakékoli dvojdimenzionální znázornění. Pokud hlava s trupem splývá, musí být nakreslena čára oddělující hlavu
- krk – jakékoli jasné dvojdimenzionální znázornění krku jako odlišení hlavy a trupu
- ústa – jakýkoli jasný způsob vyjádření
- nos - jakýkoli jasný způsob vyjádření
- detaily očí – jakýkoli jasný způsob znázornění obočí nebo řas. Obočí je většinou oblouček nad okem, řasy jsou často znázorňovány jako řada čárek vycházejících z obrysu oka.
- detaily očí II - pokud je panenka jako tečka jediným znázorněním oka, neuznává se. Musí být znázorněna v obou očích, jestliže jsou obě nakresleny.
- vlasy I – jakýkoli způsob znázornění vlasů (stačí čmáranice na temeni hlavy). 20
- vlasy II – musí být lepší než čmáranice, více než jen na obvodu hlavy, obrys hlavy nesmí být vidět.
- paže – jakýkoliv způsob znázornění obou paží, pouze prsty nestačí. U úplného profilu, kde druhá paže není viditelná, ale kde ji lze předpokládat, možno skórovat kladně.
- prsty – jakýkoliv jasný způsob znázornění prstů. Musí však být nakresleny u obou rukou, jsou-li obě vidět.
- prsty ve správném počtu – na každé ruce musí být 5 prstů. Na jedné pouze v případě, že je vyznačena jen jedna. Pokud jsou nakresleny obě ruce, ale jedna je částečně zakryta, může být bod uznán na základě ruky, která je viditelná. 21
- chodidla nebo boty – jsou-li vidět obě nohy, musí být na obou nohou. Kladně hodnotíme i jednodimenzionální hákovité znázornění nebo pouhé prsty u nohou.
- oděv I – jakékoli jasné znázornění oděvu. Běžně řada knoflíků nebo klobouk umístěný spíše nad hlavou než na hlavě. Pupek nehodnotíme. Vyčmáraní trupu skórujeme kladně.
- oděv II – alespoň 2 součásti oděvu, které jsou neprůhledné (klobouk musí být na hlavě a ne nad hlavou. Pouhé knoflíky skórujeme mínusem).
- oděv III – jakýkoliv úplné zřetelné znázorněné oblečení, celou kresbou nesmí prosvítat tělo. Musí být znázorněny rukávy, nohavice i boty. Oděv nemusí být ozdoben (přeplněn detaily). 22

2. část - formální zpracování

- proporce hlavy – hlava je menší než polovina trupu a větší než desetina trupu.
- profil – hlava, trup a nohy musí být znázorněny v profilu a bez podstatné chyby (hlava správně v profilu nestačí).
- dvojdimenzionální nos – rovná čára, kružnice nebo čtverec nebereme v úvahu
- proporce oka – vodorovný rozměr oka musí být větší než svislý. Je nutné také zachovat proporce u obou očí – s výjimkou profilu, kde druhé oko není nakresleno, tam stačí vystižení proporcí u nakresleného oka.
- připojení paží – obě paže jsou připojeny k trupu, ke krku nebo ke spojnici hlavy a trupu. Je-li vynechán trup, skórujeme nulou. Stejně hodnotíme i paže, které jsou

připojeny k nohám. 23

- připojení paží k trupu ve správném místě – v bodě, který lze označit jako ramena. Pokud je správně připojena jen jedna paže, nehodnotíme. Neskórujeme ani připojení paží uprostřed trupu.

- paže nejsou upaženy – každá paže musí s trupem svírat úhel menší než 90°

- ramena – jsou spolehlivě vyznačena, skórování je spíše přísné. Elipsovité tvar ramen a čtvercový, obdélníkový, kulovitý či elipsovité tvar trupu je nula.

- dvojdímní paže – obě paže jsou nakresleny dvojdímní, délka je větší než šířka. 24

- proporce paží – obě paže jsou přibližně stejně dlouhé jako trup (měříme od místa připojení paží k trupu). Pokud jsou paže jednodímní, stačí zhodnocení jejich délky.

- symetrie paží – obě paže jsou přibližně stejně dlouhé i široké. Hodnotíme jen u dvojdímního provedení, jinak je hodnocení nula.

- kloub lokte – ostrý, znatelný ohyb uprostřed paže nebo jasné zakřivení. Stačí i jedna paže takto znázorněná.

- dvojdímní prsty – délka musí být větší než šířka. Jestliže je viditelná jen jedna ruka, skórujeme podle ní. Kritérium musí splňovat všechny viditelné prsty.

- trup – délka je větší než šířka, měření provádíme v místech největší výšky a šířky. Pokud jsou oba rozměry stejné, hodnotíme nulou (rozdíl je většinou zřejmý již na první pohled). Trojúhelníkový tvar hodnotíme nulou. 25

- připojení nohou k trupu – platí, jestliže jsou připojeny obě nohy

- dvojdímní nohy – obě nohy jsou nakresleny dvojdímní, délka je větší než šířka (chodidla mohou být znázorněna jakkoli).

- proporce nohou – délka obou nohou nesmí být menší než délka trupu a větší než dvojnásobek délky trupu. Šířka dolních končetin musí být menší než šířka trupu (pokud jsou nohy jednodímní, stačí zhodnocení jejich délky).

- symetrie nohou – obě nohy jsou přibližně stejně dlouhé a široké. Hodnotíme jen u dvojdímního provedení dolních končetin, jinak skórujeme nulou.

Hodnotíme spíše striktně.

- proporce chodidla – chodidlo je dvojdímní, délka je větší než šířka.

Chodidlo nesmí být příliš dlouhé vzhledem k celkové délce nohy, maximálně polovinu délky nohy. Toto kritérium musí platit u obou chodidel, pokud jsou obě vidět. Kyjovitá chodidla hodnotíme nulou. 26

- chodidlo je rozčleněno – zřetelné oddělení podpatku boty nebo paty. Pokud jsou vidět obě chodidla, musí platit u obou chodidel.

K. Machoverová – kresba postavy jako projektivní technika

Velikost postavy

- velmi malé postavy kreslívali děti úzkostné, s pocitem nejistoty a nedostatečnosti, s neurotickými rysy
- velké postavy se objevují u dětí se sklonek k silnému sebeprosazování, agresivitě, vůbec děti s výchovnými potížemi (je třeba vyloučit organické postižení CNS, často kreslívali tak velkou postavu, že se jim ani nevejde na papír)
- Obecně může být nápadnost ve velikosti nakreslené postavy signálem určitých potíží v sebepojetí a ve vztazích s prostředím, kde dítě žije.

Kvalita čar

- slabé, nejisté, črtané či přerušované čáry, stínování, začernění, nápadně mnoho oprav a škrtání nebo gumování svědčí pro úzkost, depresi, vnitřní napětí a nejistotu
- v některých případech je důležité i to, ve kterých částech postavy se tyto znaky vyskytly
- kvalita obrysových čar může odrážet velikost psychické bariéry mezi subjektem a prostředím. (Tato bariéra může být vyjádřena i jinak, např. tak, že dítě nakreslí postavu za plotem.)

Chybění podstatných částí těla

- hlava, trup, končetiny, rysy obličeje - vyskytuje se u inhibovaných dětí s adaptačními potížemi, které se cítí bezmocné, bezradné, vyčerpané, s pocitem prázdnoty
- Tento znak bývá projevem apatie či depresivního ladění, vyskytuje se např. u schizofreniků, v menší míře u neurotických dětí

Hlava nápadně malá nebo asymetrická

- s nápadnostmi obličeje ⇒ může být výrazem citové nerovnováhy, komunikačních a adaptačních obtíží
- Např. zvýrazněné oči bývají ve vztahu k paranoidním rysům
- zvýrazněné zuby lze najít u agresivních dětí
- prázdné oči mohou znamenat poruchu vztahů s okolním světem
- nápadně malé detaily obličeje mohou svědčit o úzkosti